

21.8.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiivistelmä OAJ:n lausunnosta hallituksen esitysluonnoksesta varhaiskasvatuslain 540/2018 muuttamisesta

Diaarinumero 16/010/2019

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ kannattaa lapsen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamista kokoaikaiseksi sekä vastaavaa muutosta lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn.

Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on tärkeää, sillä oikeuden rajaaminen on asettanut lapset eriarvoiseen asemaan vanhempiensa elämäntilanteen tai työmarkkina-aseman sekä kunnan suorittaman tarveharkinnan perusteella. Rajaus on heikentänyt koulutuksellista tasa-arvoa, kasvattanut lasten kokonaismäärää ryhmissä ja mahdollisuuteen saada tarvitsemaansa kasvun ja oppimisen tukea. Rajaus heikensi myös lasten ja henkilökunnan hyvinvointia.

Hallitusohjelmaan on kirjattu hyviä tavoitteita varhaiskasvatuksen kehittämiseksi. kuten suhdeluvun palauttaminen 1:7, lapsen kasvun ja oppimisen tuen mallin laatiminen, maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilut, kaksivuotisen esiopetuksen pilotointi ja yksityisen varhaiskasvatuksen reunaehtojen tarkentaminen.

OAJ esittää, että asetusmuutos lasten ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön väliseksi suhdeluksi (1:7) valmistellaan samassa aikataulussa subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamisen kanssa. Tämän suhdeluvun tulisi koskea myös niitä lapsia, jotka osallistuvat varhaiskasvatukseen korkeintaan viisi tuntia päivässä.

Lisäksi OAJ:n mielestä varhaiskasvatuksen määritelmää tulee täsmentää. Yliopiston varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen aloituspaikkojen määrän tulee vastata valtakunnallista tarvetta ja tähän on osoitettava riittävä rahoitus.

21.8.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Asia: **Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n lausunto hallituksen esitysluonnoksesta varhaiskasvatuslain (540/2018) muuttamisesta.**

Diaarinumero 16/010/2019

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ kannattaa lapsen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamista kokoaikaiseksi sekä vastaavaa muutosta lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn.

Lapsen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on kannatettavaa

OAJ on aina puolustanut lapsen subjektiivista oikeutta kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ja maininnut tästä lukuisissa lausunnoissaan. Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on tärkeää, sillä laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa myönteisesti lasten tulevaisuuteen ja oppimiseen sekä edistää yhdenvertaisuutta.

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu samoja asioita, joita OAJ on nostanut esiin. Subjektiivisen oikeuden rajausta on asetettu lapset eriarvoiseen asemaan vanhempiensa elämäntilanteen tai työmarkkina-aseman sekä kunnan suorittaman tarveharkinnan perusteella. Rajausta on heikentänyt myös koulutuksellista tasa-arvoa, maahanmuuttajalasten ja perheiden kotoutumista ja lisännyt epäsuotuisissa oloissa kasvavien lasten syrjäytymisvaaraa.

Rajausta myös kasvatti lasten kokonaismäärää ryhmissä, millä oli kielteinen vaikutus lapsen yksilölliseen huomioimiseen ja mahdollisuuteen saada tarvitsemaansa kasvun ja oppimisen tukea. Rajausta heikensi lasten ja henkilökunnan hyvinvointia.

Onneksi monet kunnat eivät rajanneet lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen, mikä oli hyvä, mutta tämä lisäsi osaltaan eriarvoisuutta. Rajausta ei myöskään tuonut merkittäviä taloudellisia säästövaikutuksia, mutta lisäsi etenkin päiväkodin johtajien hallinnollista työtä.

Varhaiskasvatus on viime vuosien lakimuutosten jälkeen tärkeä osa suomalaista kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. Kuten lakiluonnoksessakin sanotaan, sen merkitystä osana sivistyksellisiä perusoikeuksia tulee painottaa ja lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta lapsen ja vanhemman tai muun huoltajan määrittämän

21.8.2019

tarpeen mukaisesti. OAJ:n mielestä on hyvä, että tarpeen määrittelyssä suositellaan vanhempia huomioimaan varhaiskasvatuslaissa ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa esiin tuodut varhaiskasvatuksen tavoitteet.

Hallituksen esitykseen lisättävä yli kolmevuotiaiden lasten ryhmäkokojen pienentäminen (1:7)

Hallitusohjelmaan on kirjattu myös yli kolmevuotiaiden lasten ryhmäkokojen pienentäminen (1:7). OAJ pitää lasten ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilökunnan välisen suhdeluvun palauttamista aiemmalle tasolle, 1:7:ään, erittäin tärkeänä ja esittää, että asetusmuutos valmistellaan samassa aikataulussa subjektiivista oikeutta koskevan varhaiskasvatuslain muutoksen kanssa.

Hallitusohjelmassa hyvät kirjaukset varhaiskasvatuksen kehittämiseksi

Varhaiskasvatuslaki uudistettiin viime hallituskaudella, mutta osa muutoksista, kuten päiväkodin henkilöstön rakenne, tulee siirtymäsäännöksellä voimaan vasta vuonna 2030. OAJ pitää hyvänä, että hallitusohjelmassa näihin varhaiskasvatuksen laatua edistäviin uudistuksiin ei esitetä muutoksia.

Varhaiskasvatuslaki tarvitsee kuitenkin muita muutoksia, joista lapsen subjektiivisen kokoaikaisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on hyvä ensiaskel. Hallitusohjelma sisältää monia hyviä tavoitteita, kuten suhdeluvun palauttaminen 1:7, lapsen kasvun ja oppimisen tuen mallin laatiminen, maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilut, kaksivuotisen esiopetuksen pilotointi ja yksityisen varhaiskasvatuksen reunaehtojen tarkentaminen.

Hallitusohjelmaan on yhdeksi tavoitteeksi kirjattu myös varhaiskasvatuksen opettajien alueellinen ja kielellinen saatavuus aloituspaikkojen kohdentumisessa. On huolehdittava, että yliopistojen aloituspaikkojen määrä vastaa valtakunnallista tarvetta ja että koulutuksen rahoitus on turvattu tuleville vuosille.

Varhaiskasvatuksen määritelmä tulee täsmentää

OAJ:n mielestä varhaiskasvatuksen määritelmää tulee täsmentää siten, että pedagoginen varhaiskasvatus tarkoittaa päiväkodeissa opettajan johdolla tapahtuvaa toimintaa, ja vastaavasti määritellään, mitä muissa varhaiskasvatuksen toimintamuodoissa tarjottava toiminta on. Nyt varhaiskasvatuksen määritelmä koskee kaikkia toimintamuotoja, vaikka ne eroavat toisistaan selkeästi muun muassa henkilöstön

21.8.2019

kelpoisuusvaatimusten, henkilöstörakenteen ja ryhmäkokosäännösten osalta. Edellä mainitut erot ovat ratkaisevia toiminnan pedagogisen sisällön ja laadun kannalta. Lapsilla ei nyt lausunnolla olevan lakimuutoksen voimaan tultuakaan ole välttämättä oikeutta päiväkodeissa toteutettavaan varhaiskasvatukseen, jos kunta tarjoaa paikan perhepäivähoidossa.

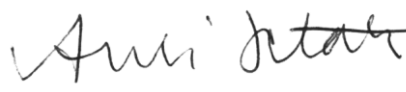
Lasten ja henkilöstön välisen suhdelukumitoituksen epäkohta korjattava

Tällä hetkellä varhaiskasvatusasetuksessa säädetään erilainen henkilöstömitoitus enintään viisi tuntia päivässä (1:13) ja enemmän kuin viisi tuntia päivässä (1:7/1:8) päiväkodin varhaiskasvatuksessa läsnäoleville kolme vuotta täyttäneille lapsille. OAJ:n mielestä lapsen oikeuksien perusteella lasten ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön väliset suhdeluvut päiväkodissa eivät voi vaihdella sen mukaan, minkä pituisen ajan lapsi on päiväkodissa. Korkeintaan viisi tuntia päivässä varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla tulee läsnä ollessaan olla sama suhdelukumitoitus kuin kokoaikaisesti varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla. Myös lapsiryhmien koko liittyy vahvasti siihen, kuinka paljon samassa ryhmässä on alle tai yli viisi tuntia varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia.

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ

Olli Luukkainen
puheenjohtaja

Auli Setälä
erityisasiantuntija